

Laidiens: 24.10.2012., Nr. 168

Oficiālās publikācijas Nr.: 2012/168.4

Ministru kabineta noteikumi Nr.697

Rīgā 2012.gada 9.oktobrī (prot. Nr.56 27.§)

Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda programmas "NVO fonds" apakšprogrammas "Nevalstisko organizāciju projektu programma" atklāta konkursa nolikums

Izdoti saskaņā ar Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda vadības likuma 15.panta 5. un 6.punktu

1. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda programmas "NVO fonds" (turpmāk – programma) apakšprogrammas "Nevalstisko organizāciju projektu programma" (turpmāk – apakšprogramma) projektu iesniegumu atklāta konkursa nolikumu, kurā ietverti vērtēšanas kritēriji un prasības projekta iesnieguma iesniedzējam, kā arī apakšprogrammas īstenošanas kārtība.
2. Nevalstiskā organizācija šo noteikumu izpratnē ir Latvijas Republikā reģistrēta biedrība vai nodibinājums vai citā valstī reģistrēta sabiedriskā organizācija, kura atbilst šādām prasībām:
  - 2.1. tā ir bezpeļņas organizācija, kura ir nodibināta, lai sasniegtu statūtos noteiktos mērķus, kam nav peļņas gūšanas rakstura, un peļņu, kas gūta no biedrības un nodibinājuma veiktās saimnieciskās darbības, nesadala starp biedrības biedriem vai nodibinājuma dibinātājiem;
  - 2.2. tā ir brīvprātīgo personu apvienība, kuru brīvprātīgi nodibinājušas un tajā brīvprātīgi darbojas fiziskas vai juridiskas personas;
  - 2.3. tā nedarbojas tikai savās interesēs vai savu biedru komerciālajās vai profesionālajās interesēs, tās mērķis ir darboties plašākas sabiedrības labā, risinot jautājumus, kas saistīti ar atsevišķu iedzīvotāju grupu vai visas sabiedrības labklājību;
  - 2.4. tā ir juridiska persona, kura darbojas saskaņā ar dibinātāju apstiprinātiem statūtiem;
  - 2.5. tai ir noteikta organizatoriskā struktūra un izveidotas pārvaldes institūcijas, saviem biedriem, dibinātājiem vai finansētājiem tiek sniegti darbības pārskati;
  - 2.6. tā ir neatkarīga no publiskās pārvaldes institūcijām, politiskām partijām vai komerciālām organizācijām.
3. Apakšprogrammas mērķis ir veicināt labklājības izaugsmi, stiprināt demokrātiskās vērtības un cilvēktiesību ievērošanu Latvijā, finansiāli atbalstot nevalstisko organizāciju projektus šo noteikumu 4.punktā minētajās apakšprogrammas atbalsta jomās.
4. Apakšprogrammas atbalsta jomas ir:
  - 4.1. sociālā sektora aktivitātes, tai skaitā labklājības veicināšana un sociālo pamatpakalpojumu nodrošināšana, vietējās un reģionālās nevalstisko organizāciju iniciatīvas sociālās nevienlīdzības mazināšanai, sociālās iekļaušanas un dzimumu līdztiesības veicināšanai, kā arī sociālās atstumtības riskam pakļauto bērnu un jauniešu integrācija sabiedrībā;
  - 4.2. vienotas sabiedrības veidošana – starpkultūru dialoga veicināšana un nacionālo minoritāšu integrācija, tai skaitā cilvēktiesību un nacionālās identitātes stiprināšana, izpratni veicinošas informatīvas un izglītojošas aktivitātes par pilsonības jautājumiem un latviešu valodas apmācība, kas veicina demokrātisko līdzdalību, novērš diskrimināciju, veicina iecietību un sekmē pilsonības iegūšanu.
5. Apakšprogramma veicina šādu horizontālo prioritāšu īstenošanu:
  - 5.1. laba pārvaldība;
  - 5.2. videi draudzīga darbība;
  - 5.3. ekonomiskā ilgtspēja;
  - 5.4. sociālā ilgtspēja;
  - 5.5. dzimumu līdztiesība.
6. Apakšprogrammas tiešās mērķa grupas ir:

6.1. sociālās atstumtības un nabadzības riskam pakļautās iedzīvotāju grupas (piemēram, personas ar invaliditāti, no vardarbības cietušās personas, vardarbību veikušās personas, cilvēktirdzniecības upuri), tai skaitā bērni, jaunieši un ģimenes ar bērniem;

6.2. mazākumtautības, nepilsoņi;

6.3. nevalstiskās organizācijas, kuras pārstāv šo noteikumu 6.1. un 6.2.apakšpunktā minēto iedzīvotāju grupu tiesības un intereses, un šo nevalstisko organizāciju dalībnieki, tai skaitā biedri, darbinieki un brīvprātīgie.

7. Apakšprogrammas ietvaros plānots sasniegt šādus rezultāta rādītājus:

7.1. inovatīvo sociālo pakalpojumu un pasākumu skaits, kuri pieejami sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupām, palielinājies par četrām vienībām (bāzes vērtība 2012.gadā – 16, mērķis 2016.gadā – 20);

7.2. inovatīvo sociālo pakalpojumu un pasākumu skaits, kuri pieejami sociālās atstumtības riskam pakļautajiem bērniem, jauniešiem un ģimenēm ar bērniem, palielinājies par 38 vienībām (bāzes vērtība 2012.gadā – 0, mērķis 2016.gadā – 38);

7.3. pasākumu skaits, kuri vērsti uz dzimumu līdztiesības principa integrēšanu visās dzīves jomās, palielinājies par piecām vienībām (bāzes vērtība 2012.gadā – 1, mērķis 2016.gadā – 6);

7.4. nevalstisko organizāciju skaits, kuras veicina pilsoņu tiesību ieguvu, palielinājies par 10 vienībām (bāzes vērtība 2012.gadā – 0, mērķis 2016.gadā – 10);

7.5. nevalstisko organizāciju skaits, kuru darbība vērsta uz demokrātijas veicināšanu un cilvēktiesību ievērošanu, palielinājies par 12 vienībām (bāzes vērtība 2012.gadā – 0, mērķis 2016.gadā – 12);

7.6. divpusējās partnerības līgumu skaits, kuri noslēgti starp Latvijas un citu valstu nevalstiskajām organizācijām, palielinājies par 18 vienībām (bāzes vērtība 2012.gadā – 0, mērķis 2016.gadā – 18);

7.7. divpusējo partnerību skaits, kuras sekmē un uzlabo Latvijas nevalstisko organizāciju darbību, palielinājies par 14 vienībām (bāzes vērtība 2012.gadā – 0, mērķis 2016.gadā – 14).

8. Apakšprogrammas ietvaros plānots sasniegt šādus iznākuma rādītājus:

8.1. personu skaits, kurām nodrošināta inovatīvu sociālo pakalpojumu un pasākumu pieejamība, palielinājies par 27 352 vienībām (bāzes vērtība 2012.gadā – 30 516, mērķis 2016.gadā – 57 868);

8.2. bērnu, jauniešu un ģimeņu ar bērniem skaits, kuri pakļauti sociālās atstumtības riskam un kuriem nodrošināta inovatīvu sociālo pakalpojumu un pasākumu pieejamība, palielinājies par 570 vienībām (bāzes vērtība 2012.gadā – 0, mērķis 2016.gadā – 570);

8.3. personu skaits, kuras piedalījušās dzimumu līdztiesību veicinošās aktivitātēs, palielinājies par 105 vienībām (bāzes vērtība 2012.gadā – 15, mērķis 2016.gadā – 120);

8.4. nevalstisko organizāciju skaits, kuru darbība saistīta ar mazākumtautībām, palielinājies par četrām vienībām (bāzes vērtība 2012.gadā – 19, mērķis 2016.gadā – 23);

8.5. nevalstisko organizāciju skaits, kuru darbība vērsta uz starpkultūru komunikāciju, iecietības veicināšanu un diskriminācijas mazināšanu, palielinājies par diviem procentpunktiem (bāzes vērtība 2012.gadā – 28 %, mērķis 2016.gadā – 30 %);

8.6. personu skaits, kuras apguvušas latviešu valodu, Latvijas vēsturi un kultūru, palielinājies par 140 vienībām (bāzes vērtība 2012.gadā – 60, mērķis 2016.gadā – 200);

8.7. nepilsoņu skaits, kuri piedalījušies pilsonības iegūšanu veicinošos pasākumos, palielinājies par 200 vienībām (bāzes vērtība 2012.gadā – 0, mērķis 2016.gadā – 200);

8.8. divpusējās partnerības līgumu skaits, kuri noslēgti starp Latvijas un donorvalstu nevalstiskajām organizācijām, palielinājies par 12 vienībām (bāzes vērtība 2012.gadā – 0, mērķis 2016.gadā – 12);

8.9. divpusējās partnerības līgumu skaits, kuri noslēgti starp Latvijas un citu saņēmējvalstu vai Krievijas un Baltkrievijas nevalstiskajām organizācijām, palielinājies par sešām vienībām (bāzes vērtība 2012.gadā – 0, mērķis 2016.gadā – 6);

8.10. divpusējo partnerību skaits ar donorvalstu nevalstiskajām organizācijām, kuras sekmē un uzlabo Latvijas nevalstisko organizāciju darbību, palielinājies par deviņām vienībām (bāzes vērtība 2012.gadā – 0, mērķis 2016.gadā – 9);

8.11. divpusējo partnerību skaits ar citu saņēmējvalstu vai Krievijas un Baltkrievijas nevalstiskajām organizācijām, kuras sekmē un uzlabo Latvijas nevalstisko organizāciju darbību, palielinājies par piecām vienībām (bāzes vērtība 2012.gadā – 0, mērķis 2016.gadā – 5).

9. Apakšprogrammas projektu veidi ir:

9.1. mikroprojekti – projekti, kurus īsteno vietējā līmenī;

9.2. mecoprojekti – projekti, kurus īsteno reģionālā līmenī;

9.3. makroprojekti – projekti, kurus īsteno nacionālā vai starptautiskā līmenī;

9.4. divpusējās sadarbības veidošanas atbalsta projekti (turpmāk – sadarbības veidošanas projekti) – projekti divpusējās sadarbības veicināšanai starp Latvijā un donorvalstīs reģistrētajām nevalstiskajām organizācijām.

10. Apakšprogrammas apsaimniekotājs ir Sabiedrības integrācijas fonds (turpmāk – programmas apsaimniekotājs).

2. Programmas līdzfinansējums apakšprogrammai

11. Programmas līdzfinansējumu veido:

11.1. Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta līdzfinansējums, kas sastāda 95 % no kopējā programmas līdzfinansējuma;

11.2. Latvijas valsts budžeta līdzfinansējums, kas sastāda 5 % no kopējā programmas līdzfinansējuma.

12. Kopējais programmas līdzfinansējums apakšprogrammai ir EUR 5 783 036 ekvivalents latos, tai skaitā:

12.1. projektu īstenošanai šo noteikumu 4.1.apakšpunktā minētajā atbalsta jomā pieejams EUR 4 701 485 ekvivalents latos (no kuriem EUR 1 091 053 ekvivalentu latos piešķir projektiem, kuru tiešā mērķa grupa ir sociālās atstumtības riskam pakļautie bērni un jaunieši), tai skaitā:

12.1.1. mikroprojektiem pieejami 15 % no šo noteikumu 12.1.apakšpunktā minētā programmas līdzfinansējuma jeb EUR 705 223 ekvivalents latos, kuru sadala trijos atklātos konkursos, piešķirot attiecīgi 50 %, 30 % un 20 % no šajā apakšpunktā norādītā programmas līdzfinansējuma atbilstoši šo noteikumu 77.1. un 77.2.apakšpunktam;

12.1.2. mecoprojektiem pieejami 30 % no šo noteikumu 12.1.apakšpunktā minētā programmas līdzfinansējuma jeb EUR 1 410 445 ekvivalents latos, kuru sadala divos atklātos konkursos, piešķirot attiecīgi 60 % un 40 % no šajā apakšpunktā norādītā programmas līdzfinansējuma atbilstoši šo noteikumu 99.1. un 99.2.apakšpunktam;

12.1.3. makroprojektiem pieejami 55 % no šo noteikumu 12.1.apakšpunktā minētā programmas līdzfinansējuma jeb EUR 2 585 817 ekvivalents latos, kuru sadala divos atklātos konkursos, piešķirot attiecīgi 60 % un 40 % no šajā apakšpunktā norādītā programmas līdzfinansējuma atbilstoši šo noteikumu 99.1. un 99.2.apakšpunktam;

12.2. projektu īstenošanai šo noteikumu 4.2.apakšpunktā minētajā atbalsta jomā pieejams EUR 939 169 ekvivalents latos, tai skaitā:

12.2.1. mikroprojektiem pieejami 15 % no šo noteikumu 12.2.apakšpunktā minētā programmas līdzfinansējuma jeb EUR 140 875 ekvivalents latos, kuru sadala trijos atklātos konkursos, piešķirot attiecīgi 50 %, 30 % un 20 % no šajā apakšpunktā norādītā programmas līdzfinansējuma atbilstoši šo noteikumu 77.3.apakšpunktam;

12.2.2. mecoprojektiem pieejami 30 % no šo noteikumu 12.2.apakšpunktā minētā programmas līdzfinansējuma jeb EUR 281 751 ekvivalents latos, kuru sadala divos atklātos konkursos, piešķirot attiecīgi 60 % un 40 % no šajā apakšpunktā norādītā programmas līdzfinansējuma atbilstoši šo noteikumu 99.3.apakšpunktam;

12.2.3. makroprojektiem pieejami 55 % no šo noteikumu 12.2.apakšpunktā minētā programmas līdzfinansējuma jeb EUR 516 543 ekvivalents latos, kuru sadala divos atklātos konkursos, piešķirot attiecīgi 60 % un 40 % no šajā apakšpunktā norādītā programmas līdzfinansējuma atbilstoši šo noteikumu 99.3.apakšpunktam;

12.3. sadarbības veidošanas projektu īstenošanai pieejams EUR 142 382 ekvivalents latos, kuru sadala divos atklātos konkursos, piešķirot attiecīgi 60 % un 40 % no šajā apakšpunktā norādītā programmas līdzfinansējuma atbilstoši šo noteikumu 106.punktam.

13. Vienam projektam pieejamais programmas līdzfinansējums ir:

13.1. mikroprojektiem – EUR 5000 līdz 19 999,99 ekvivalents latos;

13.2. mecoprojektiem – EUR 20 000 līdz 49 999,99 ekvivalents latos;

13.3. makroprojektiem – EUR 50 000 līdz 100 000 ekvivalents latos;

13.4. sadarbības veidošanas projektiem – līdz EUR 1792,80 ekvivalents latos.

14. Programmas līdzfinansējums nedrīkst pārsniegt 90 % no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām. Līdzfinansējuma saņēmējs nodrošina savu finansējumu vismaz 10 % apmērā no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām. Daļu finansējuma var nodrošināt kā ieguldījumu natūrā (brīvprātīgo darbu), bet tas nedrīkst pārsniegt 50 % no līdzfinansējuma saņēmēja finansējuma daļas.

15. Ja pirmā un otrā atklātā konkursa rezultātā programmas līdzfinansējums netiek apgūts, atlikumu novirza trešajam atklātajam mikroprojektu konkursam.

3. Projekta iesnieguma iesniedzējs

16. Projekta iesnieguma iesniedzējs var pretendēt uz programmas līdzfinansējumu, ja tas ir Latvijas Republikā reģistrēta biedrība vai nodibinājums, kas atbilst likumā par biedrībām un nodibinājumiem noteiktajām prasībām un šādiem nosacījumiem:

16.1. attiecīgā biedrība vai nodibinājums nedarbojas tikai savās interesēs vai savu biedru komerciālajās vai profesionālajās interesēs, tā mērķis ir darboties plašākas sabiedrības labā, risinot jautājumus, kas saistīti ar atsevišķu iedzīvotāju grupu vai visas sabiedrības labklājību;

16.2. attiecīgā biedrība vai nodibinājums ir neatkarīgs no publiskās pārvaldes institūcijām, politiskām partijām vai komerciālām organizācijām.

17. Ievērojot šo noteikumu 16.punktā minētos nosacījumus, uz programmas līdzfinansējumu nevar pretendēt šādas organizācijas:

17.1. biedrības un nodibinājumi, kas neatbilst šo noteikumu 16.punktā minētajiem nosacījumiem, tai skaitā:

17.1.1. reglamentēto profesiju profesionālās organizācijas un to apvienības;

17.1.2. tirgotāju asociācijas un tirdzniecības kameras;

17.1.3. komersantu apvienības;

17.1.4. īpašumu apsaimniekošanas biedrības un to apvienības;

17.1.5. publiskie nodibinājumi;

17.1.6. biedrības vai nodibinājumi, kuros vairāk nekā puse biedru (biedrībām) vai dibinātāju (nodibinājumiem) ir valsts iestādes, pašvaldības un to iestādes vai komersanti (šis ierobežojums neattiecas uz lauku partnerībām, kuras pēc paritātes principa ir dibinājuši iedzīvotāji, pašvaldības un komersanti);

17.2. darba devēju organizācijas un to apvienības;

17.3. arodbiedrības un to apvienības;

17.4. reliģiskās organizācijas un to iestādes;

17.5. politiskās partijas un to apvienības.

18. Projekta iesnieguma iesniedzējs katrā atklātajā konkursā drīkst iesniegt tikai vienu projekta iesniegumu šo noteikumu 4.1.apakšpunktā minētajā atbalsta jomā un vienu projekta iesniegumu šo noteikumu 4.2.apakšpunktā minētajā atbalsta jomā. Ja projekta iesnieguma iesniedzējs iesniedz vairākus projekta iesniegumus, programmas apsaimniekotājs vērtē tikai pirmo saņemto projekta iesniegumu. Projekta iesnieguma iesniedzējs, kura projektam ir piešķirts programmas līdzfinansējums, nedrīkst atkārtoti piedalīties atklātajā konkursā attiecīgajā atbalsta jomā.

4. Projekta partneris

19. Projekta iesnieguma iesniedzējs var izstrādāt projekta iesniegumu un īstenot projektu patstāvīgi vai piesaistot projekta partnerus.

20. Projekta partneri var būt:

20.1. Latvijas Republikā reģistrēta biedrība vai nodibinājums, kas atbilst šo noteikumu 2.punktā minētajām prasībām;

20.2. donorvalstis (Norvēģijā, Īslandē, Lihtenšteinā) reģistrēta sabiedriskā organizācija, kas atbilst šo noteikumu 2.punktā minētajām prasībām;

20.3. saņēmējvalstīs (Bulgārijā, Čehijā, Grieķijā, Igaunijā, Kiprā, Lietuvā, Maltā, Polijā, Portugālē, Rumānijā, Slovākijā, Slovēnijā, Spānijā, Ungārijā) reģistrēta sabiedriskā organizācija, kas atbilst šo noteikumu 2.punktā minētajām prasībām;

20.4. Krievijā un Baltkrievijā reģistrēta sabiedriskā organizācija, kas atbilst šo noteikumu 2.punktā minētajām prasībām;

20.5. Latvijas, donorvalstu vai saņēmējvalstu valsts iestādes, pašvaldības un to iestādes – šajā apakšpunktā minētajiem projekta partneriem paredzētais programmas līdzfinansējums nedrīkst pārsniegt 20 % no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām.

21. Makroprojektos ir obligāta vismaz viena šo noteikumu 20.punktā minētā projekta partnera piesaiste.

22. Ja mecoprojekta vai makroprojekta iesnieguma iesniedzējs piesakās programmas līdzfinansējumam divpusējās sadarbības veidošanai, projektā kā partneri piesaista vismaz vienu šo noteikumu 20.2.apakšpunktā minēto sabiedrisko organizāciju.

23. Ja projekta iesniegumu apstiprina, projekta iesnieguma iesniedzējs pēc projekta iesnieguma apstiprināšanas un pirms projekta līguma noslēgšanas noslēdz partnerības līgumu ar projekta partneri, kurā iekļauj vismaz šādu informāciju:

23.1. pušu atbildību, pienākumus un tiesības;

23.2. finanšu nosacījumus, tai skaitā projekta partnerim paredzēto programmas līdzfinansējuma daļu un izmaksu attiecināmības nosacījumus;

23.3. valūtas maiņas nosacījumus, ja projektā iesaistīts citas valsts projekta partneris;

23.4. pārbaūžu un auditu veikšanas nosacījumus;

23.5. projekta partnera īstenoto aktivitāšu detalizētu budžetu, norādot vienības un vienas vienības izmaksas;

23.6. strīdu risināšanas kārtību.

24. Ja projekta partneris ir ārvalstīs reģistrēta sabiedriskā organizācija, valsts iestāde, pašvaldība vai tās iestāde, partnerības līgumu slēdz angļu valodā.

25. Ja projekta partneris ir donorvalstīs vai saņēmējvalstīs reģistrēta sabiedriskā organizācija, valsts iestāde, pašvaldība vai tās iestāde, faktiskās attiecināmās izmaksas, kas projekta partnerim rodas saistībā ar projekta īstenošanu, pierāda neatkarīga sertificēta auditora ziņojums. Minētajā ziņojumā ir apliecināts, ka projekta partnera deklarētās izmaksas atbilst Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta komitejas 2011.gada 13.janvārī

apstiprinātajiem noteikumiem par Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta ieviešanu 2009.–2014.gadā, attiecīgās valsts nacionālajai likumdošanai un grāmatvedības praksei.

26. Ja projekta partneris ir Krievijā vai Baltkrievijā reģistrēta sabiedriskā organizācija, faktiskās attiecināmās izmaksas, kas projekta partnerim rodas saistībā ar projekta īstenošanu, projekta iesnieguma iesniedzējs sedz no projektam piešķirtā programmas līdzfinansējuma un uzskaita tās savā grāmatvedībā. Par programmas līdzfinansējuma izlietošanu pilnībā atbild projekta iesnieguma iesniedzējs.

5. Projekta iesnieguma atbilstības nosacījumi

5.1. Mikroprojekti, mecoprojekti un makroprojekti

27. Ja projekts attiecas uz šo noteikumu 4.1.apakšpunktā minēto atbalsta jomu, projekta iesnieguma iesniedzējs projektā var iekļaut šādas aktivitātes:

27.1. profesionāla sociālā darba attīstības veicināšana, iedzīvotāju vajadzībām atbilstošu sociālo pakalpojumu pieejamības nodrošināšana un pasākumu īstenošana krīzes un citu problēmsituāciju risināšanai, tai skaitā:

27.1.1. kopienu sociālā darba attīstīšana, lai vairotu iedzīvotāju līdzdalību sociālajās aktivitātēs un savu interešu aizstāvībā;

27.1.2. inovatīvu preventīvo pasākumu īstenošana sociālo problēmu mazināšanai;

27.1.3. inovatīvu sociālo pakalpojumu un pasākumu ieviešana, tai skaitā metodisko materiālu izstrāde un aprobēšana sociālajiem darbiniekiem darbam ar konkrētām mērķa grupām nevalstisko organizāciju sniegto sociālo pakalpojumu kvalitātes pilnveidošanai, īpaši reģionos un lauku teritorijās;

27.2. personu ar invaliditāti cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošana un invaliditātes izraisīto seku mazināšana, tai skaitā:

27.2.1. sabiedrības un noteiktu mērķa grupu izglītojošu un izpratni veicinošu aktivitāšu īstenošana par personu ar invaliditāti tiesībām un iespējām dažādās dzīves jomās;

27.2.2. atbalsta pasākumu īstenošana, kas veicina sociālās atstumtības riskam pakļauto personu iekļaušanos visās dzīves jomās (piemēram, nodarbinātība, izglītība, kultūra, sports), īpaši veicinot informatīvās vides pieejamību;

27.3. sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu iespēju, tiesību un pieejas resursiem veicināšana, tai skaitā:

27.3.1. aktivitātes dzimumu lomu un stereotipu mazināšanai (piemēram, kampaņas, semināri dažādām mērķa grupām, izglītojoši raksti, aktivitātes plašsaziņas līdzekļiem);

27.3.2. sabiedrības un speciālistu izglītošana par dzimumu līdztiesības principa nozīmi un integrēšanu visās dzīves jomās;

27.3.3. sieviešu un vīriešu ekonomiskās neatkarības un vienlīdzīgu iespēju veicināšana darba tirgū (vienlīdzīga darba samaksa, pašnodarbinātības uzsākšana, atgriešanās darba tirgū vai pārkvalifikācija pēc ilgus prombūtnes, pasākumi darba un ģimenes dzīves saskaņošanai);

27.4. sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupu aktivizēšana, informēšana un izglītošana, kā arī pārējās sabiedrības izglītošana, lai mazinātu stereotipus, novērstu sociālo atstumtību un diskriminācijas draudus, tai skaitā:

27.4.1. sabiedrības līdzdalības veicināšana attīstības plānošanas dokumentu izstrādē vienlīdzīgu iespēju politikas jomā;

27.4.2. informatīvu un izglītojošu pasākumu īstenošana, lai novērstu diskriminācijas draudus un aizspriedumus pret noteiktām sabiedrības grupām;

27.4.3. sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju interešu aizstāvības pasākumi vietējā, reģionālajā, nacionālajā vai starptautiskajā līmenī;

27.4.4. pasākumi sociālās nevienlīdzības, nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanai, it īpaši lauku rajonos;

27.4.5. cilvēkdrošības koncepta iedzīvināšana sabiedrībā;

27.5. vardarbības mazināšana, sniedzot daudzveidīgu atbalstu cietušajiem un rehabilitācijas pakalpojumus vardarbību veikušām personām, kā arī stiprinot speciālistu kompetenci, tai skaitā:

27.5.1. psihosociālā atbalsta un juridiskās palīdzības sniegšana no vardarbības ģimenē un no seksuālās vardarbības cietušām personām, tai skaitā ilgtermiņa atbalsts un atbalsts personām, kuras no seksuālās vardarbības cietušas pirms ilga laika;

27.5.2. vardarbības mazināšana, sniedzot rehabilitācijas pasākumus (apmācības, pakalpojumus vardarbību veikušām personām, īpaši vīriešiem, kuri ir vardarbīgi pret savu dzīvesbiedri), kā arī stiprinot kompetenci speciālistiem, kuri saskaras ar vardarbību veikušām personām;

27.5.3. pasākumi, tai skaitā apmācības vecākiem, aizbildņiem, audžuģimenēm, vecvecākiem un jebkuram, kura audzināšanā ir bērns, par nevardarbīgām bērnu audzināšanas metodēm, kā arī par bērnu drošību attiecībā ar cilvēkiem un citām tēmām, tādējādi sekmējot pozitīvu saskarsmi un mazinot vardarbības risku ģimenē;

27.5.4. atbalsta pasākumi uz dzimumu balstītas vardarbības mazināšanai;

27.5.5. preventīvie pasākumi cilvēktirdzniecības novēršanai;

27.6. brīvprātīgā darba popularizēšana, tai skaitā atbalsts sadarbības aktivitātēm sociālo problēmu risināšanai, prasmju nodošana ar brīvprātīgā darba palīdzību, starppaaudžu sadarbība;

27.7. atbalsts iniciatīvām, lai veicinātu sociālās atstumtības riskam pakļauto bērnu un jauniešu integrāciju sabiedrībā, tai skaitā: